

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia M. O. podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek S. A. wynosi:

- za luty 2017 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe 4 353,55 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne 3 756,68 zł.
- za marzec 2017 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe 1 741,42 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne 3 544,66 zł.
- za kwiecień 2017 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe 0,00 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne 1 502,70 zł.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że w dniu 1 lutego 2017 r. M. O. został zatrudniony, w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku pracownika remontowo - budowlanego z wynagrodzeniem w wysokości 15 000,00 zł. Zdaniem organu rentowego średnia roboczogodzina netto w budownictwie (w specjalności zawodowej M. O.) wynosi od 14 do 20 zł, a przeciętne wynagrodzenie w I kwartale 2017 r. wynosiło 4 353,55 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie podkreślił, że stanowisko pracownika remontowo – budowlanego było stanowiskiem nowoutworzonym oraz, że podczas nieobecności M. O. nie zatrudniono nowego pracownika. W ocenie organu rentowego określenie podstawy wymiaru składek w ww. wysokości nie było spowodowane koniecznością przeprowadzenia remontu, lecz miała na celu zapewnienie ubezpieczonemu wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych w czasie niezdolności do pracy. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalenie przez strony powyższych warunków umowy o pracę stanowiło naruszenie zasad współżycia społecznego, co zgodnie z art.58 § 2 Kodeksu cywilnego powoduje nieważność czynności prawnej.

/decyzja k.1 – 3 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 18 października 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie pełnomocnika M. O. od powyższej decyzji, w którym wniesiono o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe M. O. z tytułu zatrudnienia u S. A. począwszy od 1 lutego 2017 r. stanowi kwota ustalonego przez strony wynagrodzenia za pracę tj. 15 000,00 zł. W treści odwołania wskazano, że u podstaw zatrudnienia M. O. u ww. płatnika leży fakt, iż ze względu na wysokie koszty robocizny oraz zakres prac remontowych, S. A. postanowiła zawrzeć z ubezpieczonym umowę o pracę i nadzorować M. O. pod kątem czasu przeznaczanego na wykonanie robót. Co jednak istotne, ubezpieczony przystąpił do wykonywania powierzonych mu prac, a z uwagi na młody wiek nie mógł przewidzieć, że w okresie trwania umowy o pracę zapadnie na schorzenie powodujące długotrwałą niezdolność do pracy. Nie sposób zatem przypisać ubezpieczonemu intencjonalnego zgłoszenia zawyżonego wynagrodzenia, a takie twierdzenie znajduje potwierdzenie w fakcie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej. W ocenie pełnomocnika, zawarta między stronami umowa o pracę nie jest sprzeczna z przepisami prawa, zasadami współżycia społecznego, a tym bardziej nie zmierza do obejścia prawa. Umowa o pracę została zawarta na czas nieokreślony, a określona wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego uwzględnia zarówno sytuację płatnika, jak i zakres powierzonych ubezpieczonemu obowiązków pracowniczych. Wysokość wynagrodzenia przyznana odwołującemu nie pozostaje w sprzeczności z takimi zasadami jak zasada solidaryzmu ubezpieczonych i zasada interesu publicznego oraz uznawanymi w kulturze społecznej wartościami jak etyka, moralność i uczciwość i nie sposób także przyjąć, że cel zawarcia umowy był niegodziwy, polegający na nadmiernym ustaleniu wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych.

/odwołanie k.2-4/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego odrzucenie. Organ rentowy przytoczył argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.11 – 12 odwrót/

Pismem procesowym z dnia 22 grudnia 2017 r. pełnomocnik płatnika składek przyłączył się do stanowiska ubezpieczonego. Pełnomocnik płatnika podniósł, że ubezpieczony jest osobą obcą w stosunku do płatnika składek oraz, że został zatrudniony w oparciu o stawiane kryteria rekrutacyjne w związku z zapotrzebowaniem na dokonanie określonych prac. Ponadto, przed przystąpieniem do pracy ubezpieczony został skierowany na badania lekarskie, które nie stwierdziły jakichkolwiek przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania na powierzonym stanowisku. Pełnomocnik płatnika podkreślił także, że ubezpieczony wrócił do pracy po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego tj. od 7 września 2017 r. i kontynuował zatrudnienie na dotychczasowych warunkach, w tym płacowych, a od jego wynagrodzenia płatnik odprowadzał składkę na ubezpieczenia społeczne, w tym chorobowe.

/pismo procesowe k. 28 – 32/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek S. A. w ramach działalności gospodarczej zajmuje się prowadzeniem salonów sukien ślubnych zlokalizowanych w Ł.. Do 2017 r. działalność płatnika składek ograniczała się do prowadzenia salonu urody ((...)) w P..

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126/

Wnioskodawca M. O. z zawodu jest stolarzem; w okresie od 2015 r. do 2017 r. prowadził na terenie Ł. działalność gospodarczą w ramach której świadczył usługi remontowe oraz wykonywał meble kuchenne.

/zeznania M. O. min.00:05:04 – 00:38:00 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:56:29 – 01:20:35 , płyta CD k.126/

W związku z przejściem 3 salonów ślubnych zlokalizowanych w rejonie ulicy (...) w Ł. (należących uprzednio do matki oraz brata płatnika) , a także z uwagi na ich stan techniczny, S. A. podjęła decyzję o ich wyremontowaniu.

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126/

W związku z koniecznością przeprowadzenia remontu lokali, S. A. kontaktowała się z firmami świadczącymi tego rodzaju usługi, a najkorzystniejszą cenowo okazała się oferta złożona jej przez M. O.. S. A. podjęła decyzję o zatrudnieniu M. O. w oparciu o umowę o pracę.

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126 oraz zeznania M. O. min.00:05:04 – 00:38:00 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:56:29 – 01:20:35 , płyta CD k.126/

W dniu 1 lutego 2017 r. pomiędzy S. A. , a M. O. zawarto umowę o pracę na czas nieokreślony od 2 lutego 2017 r. W treści umowy wskazano, że M. O. będzie świadczyć pracę na stanowisku pracownika remontowo – budowlanego z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 15 000,00 zł w pełnym wymiarze czasu pracy.

/umowa o pracę k.13 plik I akt ZUS/

Zaświadczenie lekarskie z dnia 30 stycznia 2017 r. wskazuje na brak przeciwwskazań do wykonywania przez M. O. pracy na stanowisku pracownika remontowo – budowlanego.

/zaświadczenie lekarskie k.15 plik I akt ZUS/

W dniach od 1 do 2 lutego 2017 r. M. O. odbył szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/zaświadczenie k.17 plik I akt ZUS/

W momencie zatrudniania M. O. , S. A. była właścicielką 3 salonów sukien ślubnych w Ł. oraz salonu urody ((...)) w P..

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126/

W 2017 r. oprócz zatrudniania M. O. , S. A. zatrudniała następujące osoby:

- P. K. w oparciu o umowę o pracę (w okresie od 2 do 31 stycznia 2017 r.) w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu i miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 1 000,00 zł brutto.

- M. T. w oparciu o umowę o pracę (od 1 listopada 2017 r.) w pełnym wymiarze czasu pracy i miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 2 100,00 zł brutto.

- M. U. w oparciu o umowę o pracę (w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 23 kwietnia 2017 r.) w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/8 etatu i miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 250 zł brutto.

- A. U. w oparciu o umowę o pracę (od 1 czerwca 2017 r.) w pełnym wymiarze czasu pracy i miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 2 100 zł brutto.

- A. C. oparciu o umowę o pracę (w okresie od 7 lutego 2017 r. do 22 czerwca 2017 r.) w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu i miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 1 000,00 zł brutto.

/dokumentacja pracownicza k.77 , zestawienie k. 79 – 90/

W ramach powierzonych obowiązków pracowniczych M. O. zajmował się remontem salonów ślubnych zlokalizowanych przy ulicy (...) w Ł. m.in. wyburzał ściany, zbił i kładł tynki, malował ściany i sufity, montował rurki w przymierzalniach, zakładał elektrykę, hydraulikę, wykonywał prace stolarskie. M. O. nie zajmował się montażem okien, gdyż czynności te wykonała za niego firma zewnętrzna. W związku z powierzonymi czynnościami M. O. wykorzystywał materiały budowlane dostarczone mu przez płatnika. M. O. świadczył pracę przez 8 godzin dziennie.

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126 oraz zeznania M. O. min.00:05:04 – 00:38:00 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:56:29 – 01:20:35 , płyta CD k.126 , listy obecności k.29 – 35 akt ZUS , faktury k.57 – 58/

W dniu 14 marca 2017 r. M. O. stał się niezdolny do pracy z powodu schorzenia nazywanego „łokciem tenisisty” i przebywał na zwolnieniu lekarskim do września 2017 r.

/historia choroby k.99 – 105 , dokumentacja medyczna k.54 – 66 , dokumentacja medyczna k.110 , k.114 , k.116 oraz zeznania M. O. min.00:05:04 – 00:38:00 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:56:29 – 01:20:35 , płyta CD k.126 , listy obecności k.29 – 35 akt ZUS/

Zespół bólowy łokcia został po raz pierwszy stwierdzony u M. O. w listopadzie 2016 r.

/dokumentacja medyczna k.56/

Podczas nieobecności M. O. w pracy , płatnik składek nie zatrudnił pracownika w jego miejsce.

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126/

Po powrocie ze zwolnienia lekarskiego, M. O. dokończył wykonywanie powierzonych mu prac i tym samym zakończył remont lokali.

/zeznania S. A. min.00:38:00 – 01:03:14 rozprawy z dnia 2 sierpnia 2018 r. , płyta CD k.138 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:02:23 – 00:56:17 rozprawy z dnia 17 maja 2018 r. , płyta CD k.126/

Na mocy porozumienia stron , w dniu 31 października 2017 r. doszło do rozwiązania umowy o pracę łączącej M. O. z S. A..

/porozumienie stron k.24 , świadectwo pracy k.25 – 26/

W 2016 r. S. A. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej osiągnęła przychód w wysokości 91 725,62 zł

/zaświadczenie k.194/

W 2017 r. przychody firmy płatnika w poszczególnych miesiącach kształtowały się następująco:

- styczeń – 7 655,00 zł
- luty – 4 743,00 zł
- marzec – 5 328,00 zł
- kwiecień – 4 472,00 zł
- maj – 0,00 zł
- czerwiec – 2 336,00 zł
- lipiec – 3 300,00 zł
- sierpień – 6 960,00 zł
- wrzesień – 8 000,00 zł
- październik – 10 945,00 zł
- listopad – 10 660,00 zł
- grudzień – 11 178,83 zł

/księga przychodów płatnika k.92 plik I akt ZUS/

W 2017 r. S. A. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej osiągnęła przychód w wysokości 75 577,83 zł , a koszty uzyskania przychodów wyniosły 107 002,13 zł (strata wyniosła 31 424,00 zł).

/informacja podatkowa k.176 – 188/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody w postaci dokumentów, przesłuchanego w sprawie M. O., a jedynie częściowo w oparciu o dowód z zeznań S. A. w charakterze płatnika składek. O ile bowiem ze zgromadzonych w niniejszej sprawie dowodów wynika, że M. O. w ramach powierzonych mu obowiązków pracowniczych zajmował się remontem lokali należących do płatnik, o tyle nie sposób uznać za wiarygodne jej twierdzenia jakoby w okresie obowiązywania umowy o pracę dysponowała ona środkami finansowymi wystarczającymi na pokrycie kosztów wynagrodzenia należnego M. O.. Podkreślić bowiem należy, że na okoliczność dysponowania stosownymi środkami pieniężnymi płatnik, oprócz własnych twierdzeń, nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów w tym zakresie. Co jednak istotne, firma płatnik w poszczególnych miesiącach 2017 r. z całą pewnością nie osiągała przychodów, które pozwalałyby na pokrycie kosztów wynagrodzenia M. O., a nadto w całym 2017 r. poniosła stratę.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie M. O. nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Sam fakt wykonywania przez skarżącego powierzonych mu obowiązków w ramach umowy o pracę nie stanowił przedmiotu sporu pomiędzy stronami (w myśl art. 230 k.p.c.). Z zaskarżonej decyzji jednoznacznie wynika, że organ rentowy zakwestionował wysokość wynagrodzenia M. O. wskazując, iż nie odpowiadało ono wysokości przeciętnego wynagrodzenia wypłacanego pracownikom zatrudnionym na analogicznych stanowiskach pracy, a nie samo wykonywanie pracy a co za tym idzie podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego u S. A..

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017, poz. 1778 dalej przywoływana jako ustawa), płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Z kolei art. 13 pkt 1 ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (art. 8 ust. 1 ustawy)

W myśl art. 18 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Przychód został zdefiniowany w art. 4 pkt 9 ustawy, jako przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych m.in. z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy wynika natomiast, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie ustalania wymiaru składek i ich poboru (od której przysługuje odwołanie do Sądu - art. 83 ust. 2), co jest naturalną konsekwencją tego, iż do zakresu działania tego organu należy wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne (art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy). Wymierzanie składek oznacza natomiast określenie wysokości tych składek według wynikającej z ustawy stopy procentowej (art. 22 ustawy) od podstawy wymiaru ustalonej zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 18-21 ustawy).

Z powyższego wynika, że organ rentowy może zatem ustalać decyzjami podstawę wymiaru składek.

Zgodnie z ugruntowanym już poglądem judykatury, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach uprawnienia wynikającego z art. 41 ust. 12 i 13 ustawy w zw. z art. 83 ustawy, może zakwestionować i zmienić, w drodze

decyzji, wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe - jeżeli jednak kwestionuje wysokość wynagrodzenia (przychodu) w zasadzie jedynie poprzez odwołanie do instytucji prawa cywilnego względnie prawa pracy regulujących stosunki prawne, na podstawie których ustalono wynagrodzenie.

Jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że wynagrodzenie zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa, a więc okoliczności czyniących czynność prawną nieważną w myśl art. 58§1 i 3 k.c. Nadmierne podwyższenie (ustalenie) wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń (por. z wielu np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, opubl. OSNP 2005/21/338, LEX nr 148238).

Mając na uwadze powołany w podstawie prawnej zaskarżonej decyzji art. 58 par. 2 k.c. Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba, że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Paragraf 2 cytowanego przepisu wskazuje z kolei, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Natomiast art. 58 § 3 k.c. wskazuje, że jeżeli nieważność jest dotknięta tylko część czynności prawnej czynności pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba, że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynności nie zostałyby dokonane.

Dla oceny zajęcia przesłanek z art. 58 §1 – §3 k.c. istotne znaczenie ma przepis regulujący kwestię wysokości wynagrodzenia pracowników – art. 78§1 k.p. – zgodnie z którym wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Rekonstruując klauzule obejścia prawa w rozumieniu art. 58§1 k.c. i naruszenia art. 58§2 k.c. przy ocenie, czy wynagrodzenie było zawyżone, należy mieć na uwadze, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Od jego wysokości zależą wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty itp. Umowa o pracę ustalając de facto ów przychód, wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. W związku z powyższym ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego. Godziwość wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych musi być zatem interpretowana przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych. Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy, natomiast ocena godziwości tego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 listopada 2015 r. III AUa 939/15,za: LEX nr 1950563)

W niniejszej sprawie należało ocenić czynność prawną w zakresie określenia miesięcznej wysokości wynagrodzenia skarżącego na kwotę 15 000,00 zł.

Przeprowadzone w tym kierunku postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd do przekonania, iż wysokość wynagrodzenia skarżącego określona w umowie o pracę nie odpowiadała charakterowi świadczonej przez niego pracy, a tym bardziej nie miało pokrycia w środkach finansowych jakimi dysponował płatnik składek. P. składek nie wykazała w sposób racjonalny i przekonujący, że posiadała zabezpieczenie finansowe na pokrycie wynagrodzenia wnioskodawcy. Obroty jej firmy nie uzasadniały ustalenia wynagrodzenia komukolwiek na tak wysokim poziomie. W tym miejscu należy wskazać, że w ocenie Sądu zupełnie pozbawionym racjonalności z punktu widzenia osoby

prowadzącej własną działalność gospodarczą jest zatrudnianie jednej osoby do przeprowadzenia prac remontowych na ogromną skalę na podstawie umowy o pracę w sytuacji gdy osoba ta prowadzi w tym zakresie własną działalność gospodarczą. Płatnik składek tym samym przyjęła na siebie całą odpowiedzialność wynikającą z zawarcia umowy o pracę i związane z tym ryzyko gospodarcze związane z niewykonaniem terminowym zadania powierzonego pracownikowi. Koszt i ryzyko wynajęcia firmy, nawet jednoosobowej w ocenie Sądu byłby nieporównanie mniejszy niż zatrudnienie z tak wysokim wynagrodzeniem pracownika. W ocenie Sądu podkreślenia wymaga, że płatnik nie dysponowała środkami na pokrycie wynagrodzenia ustalonego w umowie biorąc pod uwagę obroty jej firmy oraz koszt samego remontu.

Ustalone w sprawie okoliczności potwierdzają słuszność oceny ZUS co do tego, że określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia powyżej kwoty 4 353,55 zł było czynnością sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. Nie sposób pominąć bowiem okoliczności, że wszyscy pozostali pracownicy płatnika byli zatrudnieni za najniższe możliwe wynagrodzenie, niejednokrotnie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Trudno oprzeć się wrażeniu, że w salonach sukni ślubnych takie osoby jak ekspedientki czy krawcowa faktycznie wypracowują zysk firmy, bowiem biorą bezpośredni udział w sprzedaży oferowanych towarów. W ocenie Sądu między ich wynagrodzeniem a wynagrodzeniem ustalonym dla wnioskodawcy była rażąca dysproporcja, której nie usprawiedliwia ani konieczność wykonania remontu ani zakres powierzonych prac dla wnioskodawcy.

Ponadto nie uszedł uwadze Sądu także fakt, iż zespół bólowy łokcia, który był przyczyną długotrwałej nieobecności wnioskodawcy w pracy został po raz pierwszy stwierdzony u M. O. w listopadzie 2016 r., a zatem mógł on co najmniej przewidywać, że w niedalekiej przyszłości może wystąpić u niego długotrwała niezdolność do pracy (co zresztą nastąpiło w marcu 2017 r.). Szczególnie z uwzględnieniem rozmiaru prac jakie miał wykonywać wnioskodawca samodzielnie. W tym miejscu nasuwa się refleksja, że rozmiar prac jaki powierzono wnioskodawcy do wykonania samodzielnie jest na tyle duży, że wykonanie ich przez jedną osobę w trakcie faktycznego świadczenia pracy (kiedy wnioskodawca był do niej zdolny i nie korzystał ze zwolnienia lekarskiego) wydaje się być wręcz niemożliwy do zrealizowania przy zachowaniu norm wynikających z prawa pracy albo wnioskodawca powinien mieć o wiele więcej czasu aby powierzone zadania wykonać.

Ponadto zwraca uwagę Sądu okoliczność, że niezdolność do pracy wnioskodawcy zbiegła się w czasie z największym sezonem na prace remontowe. Wnioskodawca stał się bowiem niezdolny do pracy z początkiem wiosny 2017 roku a rozwiązanie umowy nastąpiło jesienią 2017 roku. W trakcie nieobecności płatniczka nie zatrudniła kogokolwiek w miejsce wnioskodawcy.

Ustalone w sprawie okoliczności potwierdzają słuszność oceny ZUS co do tego, że określenie wysokości wynagrodzenia skarżącego na kwotę 15 000,00 zł było czynnością sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, której celem było uzyskanie wyższych świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby.

Zgodnie z art. 13 Kodeksu pracy pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Zasada godziwości wynagrodzenia nie wyznacza jednak dolnej granicy płacy, ale także górne granice płacy z czego wynika niegodziwość płacy rażąco wysokiej. Wynagrodzenie godziwe to inaczej należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe.

Ocena wysokości wynagrodzenia umówionego przez strony stosunku pracy powstaje także na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych w zakresie ustalenia podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne. Umowa o pracę wywołuje skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, bowiem kształtuje stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Są to doniosłe skutki zarówno z punktu widzenia pracownika (ubezpieczonego), jak i interesu publicznego. Podkreślić przy tym należy, iż w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Należy bowiem mieć na względzie, że alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca – stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki – nie była ustalona ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej, zapewniającej godziwe utrzymanie, nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji aby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Zauważyć przy tym wypada, że chociaż przepisy prawa ubezpieczeń społecznych odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia udzielanych z zasobów ogólnospołecznych.

Jak już wyżej zaznaczono istotne znaczenie ma przepis regulujący kwestię wysokości wynagrodzenia pracowników tj. art. 78§1 k.p., zgodnie z którym wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Sąd nie neguje kwalifikacji skarżącego oraz faktu wykonywania przez niego powierzonych mu zadań pracowniczych. Niemniej jednak biorąc pod uwagę okoliczność, że płatnik nie dysponowała środkami finansowymi na pokrycie należnego mu wynagrodzenia (nadto w 2017 r. płatnik poniosła stratę), okoliczność, że płatnik nie zatrudniła pracownika podczas nieobecności M. O. w pracy, a także oczywisty fakt, iż w związku z prowadzoną działalnością płatnik zatrudnia osoby w oparciu o wynagrodzenie minimalne, należy uznać, że wysokość wynagrodzenia skarżącego określona w umowie o pracę z dnia 1 lutego 2017 r. jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń oraz zakazem świadomego osiągnięcia przez jednych ubezpieczonych nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu i w tym zakresie stosownie do art. 58 § 2 i 3 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Należy zatem zaaprobować stanowisko organu rentowego, co do przyjętej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Podstawy wymiaru składek wskazane w zaskarżonej decyzji odpowiadają realiom na rynku pracy w branży budowlanej jak i możliwościom finansowym płatnika.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi płatnika

17.10.2018

S.B.